

Binogi Lärarhandledning

SVENSKA som ANDRA SPRÅK

Innehållsförteckning

1. Bakgrund
2. Vad säger läroplanen?
3. Ett urval av Binogi-lektioner
 - a. En introduktion till svenska språket
 - b. En introduktion till att skriva
 - c. Texttyper
 - d. Tala, lyssna och samtala
 - e. Grammatik
 - f. Lässtrategier, Studieteknik och Källkritik
4. Lektionsförslag
5. Externt material

Bakgrund

Binogi har under en längre tid haft lektionsfilmer som gynnat ämnet Svenska som andra språk, men inte kategoriserat dem, de flesta har legat under svenskämnet. Därför har en återkommande fråga till kundsupport och till våra utbildare varit: Vad har ni för Svenska som andra språk? Nu har kategorin tillförts bland ämnen och i samband med det lanserar vi även denna lärarhandledning. Skillnaden på nivå hos klasser inom Svenska som andra språk kan dock skilja avsevärt. Ibland är det elever som är ganska nyanlända och nya i språket, ibland består klassen av elever som är andra generationens invandrare men inte har svenska som språkbruk i hemmet och därmed inte har fördjupade svenskkunskaper. Denna lärarhandledning är därför mer generell och nivån får anpassas av dig som pedagog. Vi är trygga med att lämna det i sveriges kompetenta lärares händer.

Av samma skäl är vi även lyhörda inför utvecklandet av Binogi som verktyg och formandet av nya lärarhandledningar. Din åsikt är viktig för oss. Vad tycker du om? Vad saknar du? Vad vill du att vi gör mer av? Inne i lärardelen i Binogi finner du knappen "Synpunkter", där du som lärare kan påverka Binogi. Vi välkomnar alla tankar och idéer till att fortsätta utveckla Binogi till ditt och elevernas verktyg.

Vad säger läroplanen?

Grundsyftet i ämnet Svenska som andra språk skiljer sig föga från ämnet Svenska, det vill säga att *"eleverna utvecklar kunskaper i och om svenska språket"* (LGR 22 sid 224 och 235). Den stora skillnaden är att Svenska som andra språk ska *"utgå från ett andraspråksperspektiv"* (LGR 22 sid 235). Vilket i sin tur betyder att det inte ska ställas *"för tidiga krav på språklig korrekthet"* utan istället ska kraven på språklig korrekthet *"relateras till olika stadier i andraspråksutvecklingen och till den innehållsliga och tankemässiga komplexiteten"*. Fokus ska främst ligga på att ge eleven *"förutsättningar att utveckla sitt svenska tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan och vågar uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften"*. Undervisningen ska *"stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva på svenska"*.

I slutändan är det dock samma syften och mål som ska nås. Att eleverna ska ha *"förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer"* (LGR 22 sid 225 och 236). Ha *"förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang"* och *"förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften"*. Kunna *"söka information från olika källor och värdera dessa"*. Att *"kunskaper om språk och språkbruk i Sverige och Norden."* (LGR 22 sid 225) får stryka på foten är trist, men kanske inte avgörande när det kommer till *"medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan"* samt *"förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för en själv och för andra människor"* (LGR 22 sid 236) vilka är avgörande.

En introduktion till svenska språket

- Vad är språk?
- Vad är grammatik?
- Språkens släktträd
- Svensk språkhistoria: Från forntid till vikingatid
- Svensk språkhistoria: Från vikingatid till nutid
- Formellt och informellt språk
- Dialekter och standardsvenska
- Lånord
- Språkstatus och språk i Sverige
- De nordiska språken

En introduktion till att skriva

- **Stor bokstav i början av ord**
- **Interpunktion: Grunderna**
- **Interpunktion: Parenteser, tankstreck och bindestreck**
- **Interpunktion: Citattecken och apostrofer**

Svåra fall i svenskan

- **“De” eller “Dem”?**
- **“Var” eller “Vart”?**
- **“Före” eller “Innan”?**
- **“Större än mig” eller “Större än jag”**

Texttyper

- Instruktion
- Argumenterande text
- Exempel: Argumenterande text
- Övning: Argumenterande text
- Utredande text
- Exempel: Fakta
- Övning: Fakta
- Gestaltande beskrivning
- Exempel: Berättande
- Övning: Berättande
- Krönika
- Poesi

Det finns även
stöd för Boksamtal

- Novell: Exposition, karaktärer, berättelse och situation
- Novell: Konflikt och upplösning

Tala, lyssna och samtala

- **Konsten att samtala**
- **Att ge respons**
- **Att ta emot respons**
- **Informativa tal**
- **Fakta och Åsikter**
- **Att göra en presentation**
- **Att tala inför publik - avancerad nivå**
- **Etos, logos och patos**
- **Debatt**
- **Att göra en intervju**

Grammatik

- Vad är grammatik?
- **SUBSTANTIV**
- Substantiv: Bestämd och obestämd form
- Substantiv: Bestämd och obestämd form och blandad form
- Substantiv: Numerus
- Substantiv: Genus
- Substantiv: Genitiv
- Sammansatta ord
- **VERB**
- Tempus
- Hjälpverb
- Verbens konjugationer
- Transitiva och intransitiva verb
- Perfekt, presens och futurum
- Tempus för att berätta om dåtid
- Tema på verb

Grammatik

- **ADJEKTIV och hur man komparerar dem**
- **Adjektivens kongruens**
- **Adjektivens roller**

- **PREPOSITIONER: Rumsprepositioner**
- **PREPOSITIONER: Tidsprepositioner**
- **PREPOSITIONER i känslouttryck**

- **Possessiva PRONOMEN**
- **Reflexiva Possessiva PRONOMEN**

Meningsbyggnad

- **Satser: Huvudsats och bisats**
- **Satsdelar: Subjekt och predikat**
- **Satsdelar: Objekt och predikativ**
- **Satsdelar: Adverbial**

Lässtrategier

- Introduktion till lässtrategier
- Lässtrategier: Förutspå
- Lässtrategier: Textkopplingar
- Lässtrategier: Läsa mellan och bortom raderna
- Lässtrategier: Svåra ord
- Lässtrategier: Sammanfatta
- Lässtrategier: Visualisera

Studieteknik och Källkritik

- Komma igång med skrivandet
- Bearbeta din text
- Informationssökning
- Informationssamhället
- Källkritik
- Digital källkritik
- Nyhetsvärdering
- Mediers ansvar och etik
- Partisk och opartisk media
- Piratkopiering och upphovsrätt
- Tryck och yttrandefrihet i Sverige
- CENSUR

Lektionsförslag 1- Vad är språk?

åk F - 9
gy

Utveckla kunskaper om svenska språket, dess
normer, uppbyggnad, uttal, ord och begrepp

Vad är språk

Moment A

10 min

- Visa Binogis lektionsfilm. Antingen i helklass via projektor eller utdelat till eleverna att se på egna enheter. Fånga upp ifall det finns några frågor eller oklarheter efteråt.

Moment B

15 min

- Låt eleverna läsa på nyckelbegreppen som finns under filmen. Låt dem sedan genomföra quizet. Beroende på kunskapsnivå välj ett, två eller tre quiz. Jobbar eleverna på egen enhet tilldela dem quizet genom att skapa en "uppgift" i Binogi. Då kan du även följa upp resultaten och kunskapsnivån i detta moment.

OBS: Ovanstående lektionsförslag är ett generellt tips för hur du kan arbeta med de flesta filmer i Binogi. Kom ihåg att detta är ett bra komplement till din undervisning för att ge alla elever den bästa förutsättningen för att ta till sig kunskap.

Lektionsförslag 2 - Lånord och språkets utveckling

åk F - 9
gy

Ords betydelseomfång och kategorisering i jämförelse med andra språk eleven kan

Ordspråk och talesätt i jämförelse med andra språk eleven kan.

Lånord
Språkens släktträd

Moment A

20 min - en halv lektion

- Se lektionsfilmen om Lånord. Dela in klassen i grupper och be dem fundera på om det finns ord i svenskan som är snarlika på deras språk. Hur kommer det sig? Vad tror de ordet har för ursprung? Be dem lista några exempel och redovisa.

Om du arbetar med äldre elever kan även lektionsfilmen om språkens släktträd tillföra i diskussionerna.

Moment B

20 min - en halv lektion

- Som filmen konstaterar är "Vårt språk en färskvara. Gamla ord vi inte längre behöver försvinner och nya ord dyker upp". Be gruppen samlas på nytt. Finns det något ord de saknar i svenskan som finns på deras språk? Finns de ord de tycker vi borde låna. Be dem lista några exempel och redovisa.

Moment C

40 min - en lektion

- Kors i taket! På samma vis kan man jobba kring ordspråk och talesätt. Varför har vi de ordspråk vi har? Varför ska jag känna mig lugn när det inte är en ko på isen, men orolig när det anas ugglor i mossen? Och varför hittar en dansande ko föga gräs i Västafrika? Detta är en lektion med mycket funderingar och skratt. Vi kan dock konstatera som man gör i Armenien: Om visdom satt i skägget, skulle alla getter vara profeter.

Lektionsförslag 3 - Gestaltning

åk 7 - 9

Språkliga drag, uppbyggnad och berättarperspektiv i berättande och poetiska texter. Bildspråk, gestaltningar...

Gestaltande beskrivning

Moment A

15 min

- Se lektionsfilmen om Gestaltande beskrivning. Diskutera gemensamt hur man genom gestaltningar kan göra en text levande. Att genom miljön, tankar, uttryck, handlingar och framförallt sinnena förtydliga känslan, Hur kan man tex beskriva att någon är ledsen utan att skriva just det? Eller att mjölken som huvudpersonen just tog en klunk av var gammal?

Moment B

25 min - ev. till nästa lektion

- Låt eleverna öva enskilt utifrån följande tre punkter.
 1. Skriv fem olika sätt som beskriver att en person är glad.
 2. Skriv fem olika sätt som beskriver att en person är nyvaken
 3. Gör följande text mer levande genom att använda dig av gestaltningar:

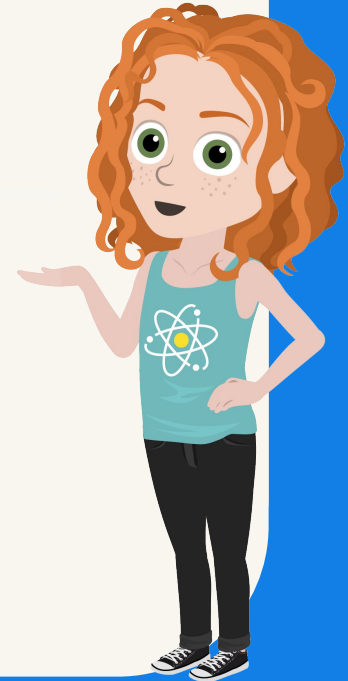
En man kliver på bussen. Han är arg och blöt. Det regnar ute. Han säger till föraren:

- Du skulle varit här för fem minuter sen.

Föraren är skämtsam. Han lutar sig mot mannen och frågar:

- Jasså, vad hände då?

Mannen blir förvånad. Går bak i bussen. Men är plötsligt lite gladare.

Lektionsförslag 4 - Arbetsannonsen

åk 7 - 9
gy

Att urskilja innehåll som kan vara direkt uttalat eller indirekt uttryckt i texten.

Formellt och informellt språk

Moment A

 20 min - 1 lektion

- På nästa sida finner du en fiktiv arbetsannons för en Sörmländsk Superhjärte. Annonsen är skriven med meningar som är ofta återkommande i arbetsannonser. Läs tillsammans, plocka ut meningar som klassen finner svåra och diskutera dess innebörd.

Inför Moment C diskutera även hur man svarar en arbetsannons. Vilken ton ska man ha? Vad är viktigt att berätta? Vad bör man undvika? Se lektionsfilmen om formellt och informellt språk.

Moment B

 10 min - 1 lektion

- Låt eleverna enskilt eller i grupp skapa en superhjärte som passar arbetsbeskrivningen. Beroende på tidsåtgång, årskurs och involverade ämnen kan detta göras i flera nivåer. Kanske illustrera superhjälten i bilden? Redovisa med en affisch, serietidningsomslag eller väggplansch?

Moment C

 20 min - 1 lektion

- Låt eleverna i rollen som sin superhjärte svara arbetsannonsen med ett personligt brev eller cv.

Lektionsförslag 4 - Arbetsannonsen

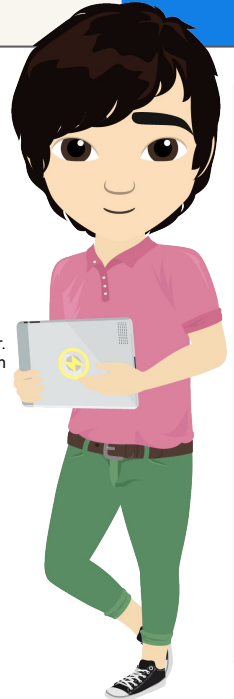
åk 7 - 9
gy

Att urskilja innehåll som kan vara direkt uttalat eller indirekt uttryckt i texten.

Formellt och informellt språk

ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

Logga in Åz Other languages Sök Meny

< Sökresultat 0 sparade annonser

AVENGERS INITIATIVE
SKANDINAVISKA DIVISIONEN

Sörmländsk Superhjälte

AVENGERS INITIATIVE inc.

Superhjälte, säkerhetsarbete, samhällsinsats

Kommun: Nyköping

Omfattning: Heltid
Varaktighet: Tills vidare
Anställningsform: Tillsvidare- eller tidsbegränsad anställning

Om jobbet

Om Tjänsten

AVENGERS INITIATIVE söker en Superhjälte för placering i Nyköpings kommun.

Kvalifikationer

Till den här rollen söker vi dig som har superkraft och minst tre års erfarenhet av hjältead. Vi söker dig som är trygg i din yrkesroll och som vill ha ett omväxlande arbete. Du får gärna vara spindeln i nätet och flexibel. Du kan arbeta självständigt och ta egna beslut, men likaledes vara en teamplayer med förståelse för dina kollegors olika styrkor. Du samarbetar för att uppnå ett bra resultat. Du talar och skriver på svenska och engelska obehindrat. Vi lägger stor vikt vid personlig lämplighet.

B körkort är inget krav, men önskvärt.

Sök jobbet
Ansök senast 29 juni (om 168 dagar)
Ansök via arbetsgivarens webbplats
Ansök här

Läshjälp Spara

Arbetsuppgifter

I den här rollen:

- Ansvarar du för medborgarnas trygghet och säkerhet
- Säkerställer att gällande processer är aktuella och effektiva
- Stöder andra funktioner i gruppen för maximalt resultat
- Följer upp och utvärderar effektiviteten på era processer

Om Avengers Initiative

På Avengers Initiative tillvararar och värdesätter vi kompetenser, erfarenheter och olikheter. Vi tror att du kan bidra med det som gör just dig unik, din kompetens, dina erfarenheter och din förmåga. Alla kan vi vara hjältar, men inte superhjältar.

Ansökan

Urval och intervjuer sker löpande så skicka in din ansökan så snart du kan. Har du några frågor är du välkommen att mejla oss eller använda vår chatt.

Välkommen med din ansökan!

Vi väljer att inte ta emot några samtal från säljare, rekryterare eller Hydra i denna process.

Om anställningen

Lön

Lön enligt överenskommelse

Lönetyper: Fast månadslön

Anställningsvillkor

Heltid

Anställningstid enligt överenskommelse

Externa resurser

Här följer några andra bra länkar om och för att arbeta med Svenska som andra språk

- Skolverket

<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/undervisning-i-svenska-som-andrasprak>

Missa inte heller denna sida, med bra artiklar kring ämnet skrivet av Anna Kaya:

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/svenska-som-andrasprak---ett-behovs-provat-amne>

- Nationellt centrum för svenska som andra språk.

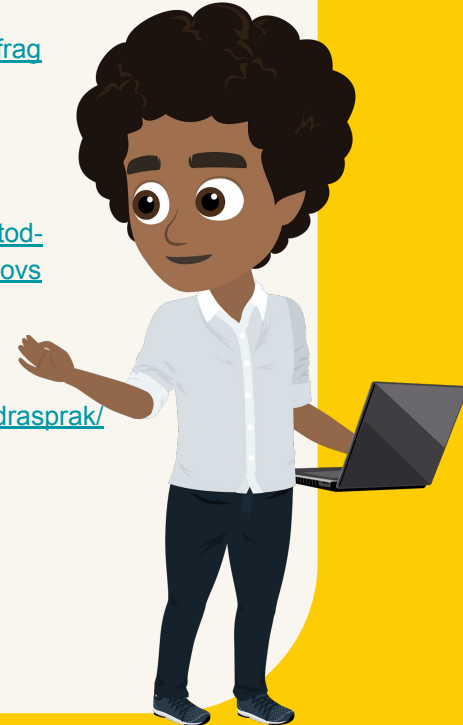
Ovanstående författare är även aktiv på:

<https://www.su.se/nationellt-centrum-for-svenska-som-andrasprak/>

- SPSM

Goda tips finns även att finna hos SPSM. Här en artikel om hur vi kan arbeta med SVA och språkstörning.

<https://www.spsm.se/stod-och-rad/fraga-en-radgivare/fragor-och-svar/hur-kan-vi-arbeta-med-en-sva-elev-med-sprakstorning/>

Externa resurser forts.

- UR play

Bra program och arbetsmaterial finner du på UR Play

<https://urplay.se/amne/svenska-som-andrasprak-och-sfi>

Inspireras tex av “SVA-coachen” Veronica Lundin Sköldkvist

<https://urplay.se/program/233543-sva-coachen>

- **Jim Cummins** - Curriculum Access for Multilingual Learners: To What Extent Can Emerging Digital Technologies Accelerate Students' Academic Progress?

En film av Professor Emeritus Jim Cummins presentationen från Språkprojektets årsmöte. Där han avser att besvara frågan kring hur digital teknik kan stötta och öka elevers akademiska progress. Perspektivet är utifrån forskning inom språkutveckling hos flerspråkiga elever samt forskning om och för att utveckla Binogi, som Jim Cummins lett under de senaste fem åren.

<https://drive.google.com/file/d/1yjAOGhsQAtVMzomGjdG5bLBeC4--2o4q/view>

Glöm inte heller att inspirera varandra, det kollegiala lärandet reglerar!

Binogi Lärarhandledning är sammanfattad av

Daniel Olvondahl

Implementeringsansvarig/CSM
och tidigare lärare 4-9

